

INFANT kánikulában

2006. június 26., hétfő

Nagy izgalommal loholok a buszállomás felé. Belépőm még nincs. Remélem, semmi gond nem lesz. Kicsit félek, számomra valami új dologba mártom magam. Megérkezek a Szerb Nemzeti Színház bejárata elé. Meglepően kevesen vagyunk. Biztos jó helyen járok? Kettes-hármas csoportokban állnak az emberek, szétszóródva.

Besétálunk a színház kamaratermébe, ahol angolul kommunikáló olaszok fogadnak bennünket. A bejáratnál óriás fülhallgatókat nyomnak szívélyesen a kezünkbe.

Terített asztalok között foglalunk helyet, s abban a reményben, hogy a fejünkön izzó fülhallgatóból megszólal a fordító (ugyanis az olasz Cantieri Teatrari Koreja előadását várjuk), az előttünk álló papírt érintetlenül az asztalon hagyjuk.

Még csak zenét hallunk, de egyszer csak megjelenik előttünk egy elegáns olasz nő, aki dallamos olaszszággal monológot mond. Egy árva kukkot sem értek. Kiderül, hogy a fülhallgató csak erősíti a nő hangját, s kénytelen vagyok az élem tett szövegbe mélyedni. Állandóan elveszítem a sorokat, s a szomszédaimat fürkészem. Egy-két nemzetközi szóból megértem, hogy kóstolgatnunk kell az előttünk álló ételeket. Nekiesek valami sárga mártásba forgatott hálnak, de az első falat után fintorogva eltolom magamtól. A színésznő tájékoztat bennünket arról, hogy olasz specialitásokkal ismerkedünk. Az elkészítésük módját is megtudhatjuk. Nem hiszem, hogy megpróbálkozom az elkészítésükkel: 1. nem vagyok túl otthonos a konyhában, 2. nem túl ízletesek az ételek. Talán még a puszedli a legkönnyebben emészthető, amit ők africaninak neveznek. Hagyma és szárított paradicsom is leledzik előttünk, ezeket inkább kihagyom. Nem árt egy kis fogyókúra.

Az előadás címe: Il Pasto della Tarantola, azaz A tarantula étkezése. Egy lány fekszik ájultan előttünk, a tarantula csípésétől álétan. A népi hiedelem szerint csak a tánc gyógyíthatja meg. Még nem nagyon értjük, mi a tarantula étkezése és a tánc közti összefüggés. Csodálatos olasz dallamokat hallunk, s a beteg lány meggyógyul. A fejünkre erősített fülhallgató alatt egyre jobban izzad a fejünk. Kibírjuk. A lány meggyógyult, minket pedig finom savanykás borral kínálnak. Kár, hogy csak kétkortynyival.

2006. június 27., kedd

Rengeteg fiatal tódul be a terembe, papírt, ceruzát, fényképezőgépet szorongatnak. Ma este a belgrádi drámai színtársulat Gameplay című előadását láthatjuk, ha el nem olvadunk. Nem hűlt le a levegő, a hátsó kisteremben tolongunk, úszunk a saját izzadságunkban – és a másokéban. A szervezők óriási kartondobozokkal loholnak utánunk, és készségesen osztogatják a vizesflakonokat. Az ájulás kerülget bennünket. Végre leülünk, s húsz perc várakozás után megjelenik egy férfi két mikrofonnal a kezében. Ezután még húsz percet várunk, mire ezeket fölállítja. Besétál a színpadra egy férfi és egy nő, öt percig farkasszemet néznek velünk, majd kimennek. Most már végképp nem értjük, mi történik.

Oké, visszajöttek. A férfi, Marko Milić balettruhácskában, a lány, Dalija Acin pedig Batman, Robin és Zorro ruhájára egyszerre emlékeztető göncben tetszeleg előttünk. Ebben az előadásban minden van: rendes ének, fals ének, balett, céltalan rohangálás, csúszkálás a földön. Ja, és a falnak való folytonos nekirohanás, nekiütődés és visszapattanás. Alternatív? Kísérleti? Minden benne van. Csak a lényegét nem értjük. A fülünk már becsendült, a szemüvegesek szemüvege bepárásodott, de türelmesen bámuljuk a szenvedő párt. A zenei effektusok, dallamok rettentően zűrösek, de a kínálat gazdag. Hallhatunk klasszikus, metál, pop és még megannyi irányzatot képviselő zenét. Teljes a káosz. Az egyik pillanatban kialszanak a fények. Percekig a sötétben kuporgunk, s a vizesflakonok után matatunk.

A következő lámpagyújtáskor nemcsak szó szerint ér a megvilágosodás, hanem kezdek bizonyos dolgokat megérteni. A fiú magára marad, a lány elhagyta őt, s a benne tátongó űrt ismét egy sorozat mozdulattal próbálja bemutatni. Az az igazság, hogy az előadás magvára csak akkor jöttem rá, amikor hazafelé utazva (Temerinig kb. 40 perc, volt időm) áttanulmányoztam a fesztivál műsorfűzetét. Ebből kiderült, hogy a gameplay olyan játék, amit saját magunkkal játszunk, a saját testünk ellen, s mindezt azért, hogy valaki mássá lehessünk. A műsorfűzet szerint az előadásban azt mutatták be, hogy az ember soha sincs teljesen megelégedve, s állandó megpróbáltatásoknak teszi ki magát, hogy mássá legyen. A produkció arra hív fel, hogy ne fogadjuk el magunkat olyanak, amilyenek vagyunk, hiszen biztos, hogy jobbak is lehetnénk.

Ennyi elég is a műsorfüzetből való idézésből. Megjegyzem, inkább tetszett volna, ha mindegyik magamtól jöttem volna rá még előadás közben.

Ez a stílus nem áll túl közel hozzám. Lehet, hogy konzervatív vagyok?! Á, nem hiszem, csak próbálok mindennek megtalálni az értelmét.

2006. június 28., szerda

Ma már jobbkedvűen rohanok a buszra. A remény nem veszett el. Hátha látok, hallok valami izgalmasat. Már ötödik napja zajlik az INFANT, az Alternatív és Kísérleti Színházak 12. Nemzetközi Fesztiválja. Sajnos (vagy nem?) lemaradtam az első két nap esti előadásairól.

Szóval ismét este nyolc óra, és a Szerb Nemzeti Színház kamaraterme. Kíváncsi vagyok. Mindig az vagyok. Ma este Tanja Ostojic performance-át nézem meg, amely a Lehetetlen integráció címet viseli. Kicsit kellemetlen, hogy egyetlen ismerős arcot sem látok.

Lustán csoszogunk a bejárat felé. Nem látom, mi történik elől, de valami lassítja a terembe való beáramlásunkat. Végre én is odajutok a bejáratához. Most már értem. Ujjlenyomatot vesznek tőlünk (ez persze a performance része). Különböző színek közül válogathatunk, annak alapján, hogy férfiak, nők, vagy esetleg földönkívüli lények vagyunk-e. Miközben a rózsaszín festéket vakargatom kitarotán az ujjamról, megfigyelem, hogy feltűnően sokan jelezték földönkívüliségüket.

A terem közepén ül Tanja Ostojic, katonazubbonyból készült vászonba burkolózva. Saját élményeiről mesél. Rettentően izgalmas. Tanja nem tudta megszerezni a német állampolgárságot, ezért úgy döntött, hogy föltesz az internetre egy képet magáról. Teljesen pucér, kopaszra nyírt lány mered ránk a fotóról, a kép pedig azt a kísérőszöveget kapta, hogy német állampolgárságú férjet keres, aki által ő is letelepedhet az országban.

Számtalan különböző ajánlatot kapott (persze a férfiak is mellékeltek sokatmondó/mutató fotókat), s végül úgy döntött, egy szimpatikus szőke pasashoz megy férjhez.

Tanja hol a katonazubbonyban szól hozzánk, ami elmondása szerint az iszlámot, a terrorizmust jelképezi, hol pedig piros ruhában és piros álarcban mesél, ami a kommunizmust idézi meg. Németországi letelepedése után az ország különböző pontjain mutatta be performance-ait, s más európai országokban is.

Legtöbbet a migráció kérdéseivel foglalkozik, s mindezt a nő szemszögéből teszi. A politika és a művészet harmóniáját próbálja létrehozni.

Kellemesen meglepődtem, nem gondoltam (elég, ha csak az előző két nap előadásaira visszagondolok), hogy az INFANT-on ilyen produkcióval találkozom. Elégedetten és fáradtan vonszolom magam a buszállomásra. Igaz, tíztől van még egy előadás, de azt már nincs erőm végignézni. Remélem, lesz ülőhely a buszban. Mindenesetre veszek ásványvizet.

2006. június 29., csütörtök

Végre sikerült kialudnom magam. A napozással egybekötött többórás olvasás után az esti lehülés igazán jólesik. Bár a buszban még ragacsosan zötykölődtünk, a színházba lépve már egészen kellemesen érzem magam. Végre találkozom ismerősökkel is, pedig már teljesen hozzászoktam az elmúlt napokban a magányhoz. Tíz perc múlva kezdődik az előadás, addig elcsevegünk egy-két cigi mellett.

Zágrábiak. A Teatar Exit az Egománia című előadással vendégeskedik. Ellentétben a Gameplayjel, itt nem kellett sokat várakoznunk. A két horvát színész hamarosan megjelent. Most körülbelül a tévés Teleshopra emlékeztető szöveggel próbálnak bennünket meggyőzni arról, hogyan is érhetjük el azt, hogy sikeres Ego Korporációt vezessünk, minél sikeresebb üzletemberek legyünk. Minden ember a Földön egy-egy Ego Korporáció vezetője. Testünk és lelkünk irányításáról egyaránt szó van. Ha sikeresen vezetjük cégünket, egyre nő a profitunk, a nyereségünk. A bevétel növekedését grafikonokkal, táblázatokkal mutatják. Egyre komikusabbá válik a dolog, a szomszédom már szinte rajtam fekvé hahotázik. Én is ki-kidőlök a székből, de igyekszem tartani magam. Hogy van ennyi energia bennük? Azt hiszem, most már kezdünk valamennyien magunkra ismerni a bemutatott szituációkból.

Most összevetik a Lúzer Ego Korporációt a Sikeres Ego Korporációval. Egy bevásárlóközpont pénztáránál állunk, mögöttünk még 252 ember, felfedezzük, hogy elfelejtettünk sajtot venni. A Lúzer Ego Korporáció visszamegy a sajtospolchoz, elveszi a kívánt márványsajtot, majd beáll a 252 vásárló mögé. Viszont aki Sikeres Ego Korporációt vezet, nem áll ki a sorból, hanem belenyúl a mögötte álló öregasszony kosarába, kiveszi a sajtot, és máris megvan oldva az ügy.

Még számtalan ilyen példát sorolnak, nem győzöm megjegyezni ezeket. Az előadás a nyereséget hangsúlyozza, ami halhatatlanná tesz bennünket.

Lassan a produkció vége felé járunk, rekeszizmaink, arcizmaink már görcsben vannak, de azért a jóból sohasem elég, még játszhatnak bár egy fél órásukat. Még egy utolsó dalt elénekelnek nekünk. Persze arról szól, milyen sikeres is vagyok én (ebben az esetben a színész), és hogy te is lehetnél olyan szép, vidám és jó, mint én. Vége. A mosoly továbbra is az arcunkon ül! Érdekes, úgy látom, mintha mindenki emelt fővel, magabiztosan távozna a tereméből. Vagy csak én?

2006. június 30., péntek

Ismét hazai előadás. Belgrádiak. Nem arról volt szó, hogy nemzetközi fesztiválra jövök? Nagyterem, ez jó jel. A díszlet már kevésbé vonzó, kifeszített szárítókötél, rajta mindenféle alsónemű. Mi lehet ez? A produkció címe nem sok előrejelzést ad, Jesen... ili kako izgledam?, azaz Ősz... vagyis hogy festek?

A koreográfia mondjuk tetszik, de minek ide ez az ordító pasi?

Három táncoslány bemutatja, milyen a nők „kinkeserves” élete. Nagy része bizonyára igaz, pl. a nő állandóan a férje körül ugrál, mos, főz, takarít rá, viszont ezt kényszerként mutatják be. A nő szerintem vagy ragaszkodik és szereti a férjét, s mindezt szívesen teszi, vagy pedig a másik opció: nem kell férjhez menni, ha ez tehernek bizonyul. Kicsit elkalandoztam. A három lány még mindig táncol. Most már a ruhájukhoz erősített kefékben. Elmennek. A pasi újból elordítja (mintha a táncból nem értenénk), hogy mit is láthatunk a következő percekben. Jönnek a lányok, immár teáskannával a fejükön. Épp hogy ezt megszemléltük, egyikük már ki is libben, s egy gumicsirkével érkezik vissza. Kötény, késfenés, sült csirke. A férfi a terített asztalnál. A nők természetesen szolgálatkészén ácsorognak körülötte.

Amikor már szinte kiábrándítónak tűnik az egész, megszólal egy gordonka. Csodálatos dallamok töltik be a termet, Ivana Grahovac gordonkaművész különös hangulatot teremt. Vajon mások is ilyen fontosnak tartják a zenét? Számomra az egész előadás talpra állt.

Holnap zárul az INFANT. Nem hiszem el, hogy ilyen gyorsan vége lett. Picit telhetetlen vagyok.

2006. július 1., szombat

Az INFANT utolsó napja. Ismét van társaságom a Szerb Nemzeti előtt, jaj de jó! Egészen világos van, még csak hét óra. Az utolsó nap ajándéka, külföldi előadást nézünk! Csak megértsem! A franciaországi Montpellier táncfesztivál résztvevői és a német Falzbauu Ludwigshafen csoport előadása.

Bevonulunk. Elkérem a szomszédomtól a papírt, amit a kezében szorongat. Fordítás. Azt mondja, neki nem kell. Irigylem. A németet még hagyján, de a franciát? Minden elsötétül. Valamilyen népzeneire emlékeztető dallamok ütik meg a fülem. Mi ez? Képeslapokat vetítenek. Irán. Érzem, hogy tetszeni fog a téma. Minden képen egy-egy sátor. Ja, az előadás címe: A sátorvilágból küldött levél – vissza a feladóhoz. Leveleket vetítenek a vászonra. Egy Iránban élő iráni nő levelezése egy nyugati országban (talán Németországban) élő iráni nővel.

A képek eltűnnek, a színpad közepén egy sátor áll. Mindent kommentálunk a mellettem ülő ismerőssel. A sátorból lassan újabb sátrak másznak elő. Értem. Minden nő egy-egy sátor. Nagyon hatásos eszköz. A hangeffektusok ijesztően erősödnek. Angolul szólnak a közönséghez a „sátorok”. Jól van, értem.

A nők arca csak a sátor oldalán lévő piciny ablakocskán, szűnyoghálón keresztül látszik. A sátrakban élő nők forognak, kiabálnak, szabadság után sóvárognak! Újból erősödnek a recsegő hangok. Az egyik nő arról beszél, keserves hangon, hogy ő csak egy kép, a szabadság képmása. Nem tud nem

meghatni bennünket. Ismét a levelezést mutatják. Kiderül egyrészt, hogy a nők szabad fővel szeretnének élni, táncolni, énekelni, mint mások. Másrészt, hogy a Nyugaton élő nő elnyomást érez idegen földön, családjához szeretne visszatérni Iránba.

Letelt a 60 perc, a nők kibújnak sátraikból, s a közönségben ülő férfiakat szabad beszélgetésre invitálják a függöny mögé. A nők ne sértődjenek meg, mert csak a férfiak edukációja terén szeretnének valamit változtatni. Semmilyen veszély nem fenyegeti a feleségeket. 2 perc elteltével ismét megjelenik az egyik színésznő, s a hölgyeket is behívja a színpad mögé. Kíváncsi vagyok, bekukucskálok, de mégse megyek be. Kisétálok a színház épülete elé. Az ismerősöm a függöny mögött van. Várom, hátha megtudok valamit. 20.25. Nem tudok tovább várni. Átsétálok a Művelődési Központba, ahol az ünnepélyes díjátadást várjuk kb. húszan. Félórás várakozás. Kicsit csúszott a program. Valamilyen lapokat osztanak. Nekem már nem jut. Végre közlik az eredményeket: A legkedvezőbb értékelést a zágrábi Teatar Exit Egománia című előadása kapta! Mit mondjak, egyáltalán nem lep meg. A másik díjazott a Szerb Nemzeti Színház balettje, A falak nyelve (Jezik zidova), amit nem láttam. Ezenkívül még két egyenrangú díjat osztott ki a zsűri, az egyiket Tanja Ostojic Lehetetlen integráció (Nemoguća integracija) címet viselő performance-a kapta, a másik díjazott előadás pedig a ma esti A sátorvilágból küldött levél – vissza a feladóhoz című produkció. Ezt az előadást először hat iráni nő adta elő 2004-ben Teheránban. 2006 márciusában betiltották.

Ismét busz (vagy egyórás ácsorgás a buszállomáson, ha ezt elkésem) és ásványvíz.

